

EFTERLYSNING! Intresseanmälan! EFTERLYSNING! Intresseanmälan!

Vi behöver dig som vill arbeta ideellt i vår förening. Vill du vara med i styrelsen eller i en arbetsgrupp och påverka hembygdsföreningens arbete och utåtriktade verksamhet? Hör av dig till någon i styrelsen (se föregående sida) och anmäl ditt intresse. Eller kontakta vår ordförande: Elisabeth Gustavsson e-post: elisabeth.gustavsson@etken.se Telefon: 070-594 20 21

JULMARKNAD PÅ FARSTA GÅRD

Julmarknaden på Farsta Gård ägde rum den 22 och 23 november. Det var första gången Hembygdsföreningen var med vid detta evenemang, och vi passade på att berätta lite av vår verksamhet och visa en del av vårt material.

Det var många år sedan det var julmarknad på Farsta Gård, och att få vara med på nystarten kändes bra. Ett talesätt är att "syns man inte finns man inte" och det visade sig vara alldeles sant då flera besökare sade att de inte visste att Farsta hade en hembygdsförening. Jag tror vi lyckades få flera nya medlemmar.

Det blev två trevliga dagar och vårt bord blev välbesökt. Många uppskattade de två bildspelen som vi visade bland annat från Farsta Gård på 1920-talet och när Farsta Centrum byggdes. Två herrar informerade om att de hade varit med och byggt, en hade installerat hissar och en var murare.

Det material vi presenterade var bland annat Brännkyrkaboken, som vi sålde många exemplar av, utvalda nummer av Hembygdsnytt, ett häfte om konst och så de trevliga korten och historien om Vendeltid till pendeltid av konstnärinnan Kristina Anshelm.

Det var flera ungdomar som ville ha pendeltidens kort som affisch då de kände igen Farsta centrum, "det skulle vara coolt" som de sa. Vi får fundera på det.

Både lördagen och söndagen var välbesökta och vädret spelade nog in, inget regn och på söndagen tittade solen fram en stund. Jag gissar att det var omkring 20-talet utställare och alla varor höll en hög och bra kvalitet. Hur många besökare det var vet jag inte men det var många, säkert över 150.

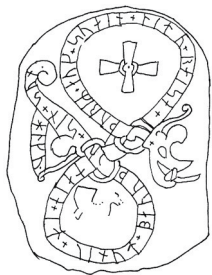
Vi som representerade hembygdsföreningen under de två dagarna var Annika Sherwin, Hans Ahlgren, Jonas Jansson och Elisabeth Gustavsson.

Gott om folk med gott humör vid julmarknaden på Farsta Gård i slutet av november.

Även Farsta Hembygdsförening fanns på plats för att sprida kunskap om hembygden.

Runstenen vid Farsta Gård

HEMBYGDSN

Informationsblad för Farsta Hembyggsförening

Nr 4

December 2014

Årgång 24

Södertörns folkskola var den första, Farsta läroverk/gymnasium var den största.

Fagersjö, Hästhagen, Larsboda, Kvickentorp, Magelungen, Rödkinda och Västboda är exempel på andra skolor som finns eller har funnits i Farsta genom årens lopp.

Med detta temanummer inleder vi en artikelserie från vår lokala skolvärld.

Farstas skolor genom tiderna

Tre gamla "reliker" ur Farstas skolhistoria: Södertörns folkskola (t v), Farsta läroverk/gymnasium (ovan) och Hans Strömberg (dito), läroverkets allra förste elevrådsordförande. Hans är still going strong...

"Farsta har det mesta, Farsta förtjänar en sång..."

Sidan 10

Södertörns folkskola 1926. En lantlig idyll där barn i olika åldrar samlats i ett gemensamt lärosäte med diverse trädgårdsredskap.

Här börjar en serie om våra skolor, som är tänkt att publiceras i Hembygdsnytt framöver.

Skriv gärna till Hembygdsföreningen om du gått i någon skola inom vårt verksamhetsområde, berätta om skolan, gärna med bilder.

Skolor i Farsta genom tiderna

När Stockholms stad i början av 1900-talet började köpa mark utanför staden fanns i Farstaområdet bland annat torpet Hästhaga samt Södertörns folkskola och villa-stad.

Den nya söderförortens bebyggelse planerades under första hälften av 1950-talet. Södertörns folkskola revs 1958 för att ersättas med det nuvarande Farsta Centrum. Runt centrum med omnejd skulle nya bostäder byggas för att ge plats åt den växande huvudstaden.

När inflyttningen till Farsta började, allra först på Filipstadsbacken i maj 1957, var det viktigt att det fanns skolor till alla barn som skulle bo i den nya förorten.

Den 1 juli 1957 inrättades Hästhagens överlärardistrikt. Där ingick Sö-

dertörns folkskola och provisoriska lokaler på Filipstadsbacken 38 och 44. Det fanns också provisoriska lokaler på Cigarrvägen, Piprensarvägen samt paviljonger på Fagersjövägen. Skolexpeditionen fanns på Kontorsistvägen i Hökarängen och överlärare var Olof Nordström.

Den 1 juli 1958 ändrades överlärardistriktet till ett rektorsområde och Olof Nordström blev då den första rektorn i Farstaområdet.

Ytterligare lokaler tillkom på Kristinehammsgatan, Dejegatan, Boforsgatan och paviljonger på nuvarande Hästhagsskolans skolgård.

Stadsdelen Farsta saknade fortfarande en riktig skolbyggnad och det innebar att rektor och hans sekreterare fick sätta upp anslag i portarna i fastigheterna för att informera föräldrarna

om var de kunde ringa för att anmäla sina barn till skolan.

1959 blev Olof Nordström rektor i Västboda rektorsområde som omfattade paviljonger på Nykroppagatan/Forshagagatan och den färdigställda Parkskolan i Hökarängen som var klar 1958.

Olof Nordström återvände till Hästhagens rektorsområde läsåret 1960/61 och han pensionerades den 1 juli 1975.

1975 minskade antalet rektorsområden till två, nämligen Kvickenstorps rektorsområde med Kvickenstorpsskolan, Västbodaskolan och Fagersjöskolan och Larsboda rektorsområde med Larsbodaskolan, Hästhagsskolan och Magelungsskolan.

1992 upphörde rektorsområdena och varje skola blir en självständig enhet med egen rektor.

Södertörns folkskola

KF:s modernaste varuhus Kvickly uppfördes på den plats där Södertörns folkskola låg.

1958 lämnade den sista barnkullen Södertörns folkskola. Den gamla idyllen var ett minne blott.

Södertörns folkskola, rödmålad med vita knutar, var i drift mellan 1904 och 1958, då den revs för att lämna plats åt Farsta Centrum. På skolans plats skulle Kooperativa Förbundets nya flaggskeppsvaruhus Kvickly byggas.

I Hembygdsnytt har vi flera gånger tidigare berättat om Södertörns folkskola. Den gamla skolan har även en plats i detta nummer. Det är många som minns skolan och har varit elev där.

Jag har läst Björn Höglunds artikel om skolan som gick där 1936-1940. Hembygdsföreningens nuvarande ordförande Elisabeth Gustavsson gick där 1955-1958.

Södertörns folkskola låg lantligt och omgärdades av skog, åkermark och beteshagar. Eleverna kom till skolan via de slingrande grusvägarna som fanns.

Skolgården var asfalterad men skolgården bestod också av gräsmattor, fruktträd och bärbuskar. Det var utdass som låg lite bakom skolan. En inhägnad idrottsplan fanns och även ett hönshus fanns där en tid.

I mitten av 1930-talet sköttes allt av skolvaktmästaren Sandeman och hans hustru skötte bland annat skolbespisningen.

Skolan hade fem skolsalar och en stor gymnastiksal. Det fanns ett lärarum och en vaktmästarbostad. I skolsalarna fanns upphöjd kateder och bakom den en stor svart tavla där många vita kriterier har använts för att undervisa eleverna.

På skolavslutningarna samlades alla klasser vid skolans flaggstång och så sjöng alla den blomstertid nu kommer. Skolans orgel hade tagits ut på skolgården. Sedan var det betygsutlämning i klassrummen.

Barnen som gick i skolan kom från många olika håll. Barn från Södertörn, Runsätraäng, Fagersjö, Mellansjö, barn från lantarbetarfamiljerna på Farsta Gård och flickorna på Rödkinda barnhem.

1958 hördes den sista inringningen med skolans "levande" ringklocka. Den skramlande kläppen i klockan åstadkom ett tillräckligt ljud för att eleverna skulle springa in till sina klassrum.

Nu kunde man se några nybyggda höghus bakom skolan och barn från de nya husen började gå i den gamla skolan under en kort tid. Så började Farsta bebyggas och skolan fick lämna plats åt ett nytt samhälle.

Hästhagsskolan

Hästhagsskolan på Torsbygatan stod klar 1959. Rektor blev Ragnar Bjurulf. Skolan hade till en början även ett högstadium med fyra klasser i årskurs 7.

Hästhagsskolan planerades för 27 klassrum. För att kunna klara av klassrumsfrågan i början byggdes först en paviljong med åtta klassrum, lärarum, kapprum och toaletter.

I dag utgör Hästhagsskolan tillsam-

mans med Kvickentorpsskolan grundskolan i Farsta. Skolorna har ca 620 elever i årskurs 0-9.

2015/2016 kommer Farsta grundskola att flytta in i Farsta Läroverks och Farsta gymnasiums gamla lokaler på Farstavägen 118. Den 50 år gamla gymnasieskolan ska renoveras och anpassas till grundskoleelever. Inflyttningen kommer att ske i etapper.

I etapp 1 år 2015/2016 flyttar Adolf

Fredriks musikklasser och klasser från Hästhagsskolan in.

I etapp 2 år 2016/2017 flyttar samtliga elever från Hästhagsskolan och Kvickentorpsskolan in och bildar tillsammans Farsta grundskola Adolf Fredriks musikklasser.

Även Hästhagsskolan ska renoveras och Kvickentorpsskolan kommer under en period att användas som evakueringskola för skolor i närområdet

Kvickentorpsskolan

Kvickentorpsskolan färdigställdes år 1970. Rektor blev Herman Ekman.

I början av 1960-talet ökade elevantalet på högstadiet kraftigt i Farsta och planerna för en ny högstadieskola tog form och så byggdes Kvickentorpsskolan.

Se vidare aktuell info under Hästhagsskolan här ovan.

Skolorna i Stockholms villasamhällen år 1942

I boken "Svensk villabebyggelse i ord och bild" från 1944 står att läsa om skolorna i Stockholms villasamhällen år 1942. Där skriver förste folkskoleinspektör Doktor Bror Jonzon bland annat om folkskolorna i de södra trädgårdsstäderna. Här ett litet utdrag ur kapitlet:

"Genom inkorporeringen av Brännkyrka år 1913 blev Stockholms stad till yttvidden ungefär tre gånger så stor som förut. Endast här och var inom det väldiga nya området funnos an-

satser till en mera samlad bebyggelse, större delen utgjordes av orörd natur eller av åkrar och ängar. Men den ena jordegendomen efter den andra inköptes av staden, område efter område stadsplanerades och byggandet satte fart.

Enskede, Stureby, Örby, Långbrodals och Mälarhöjdens trädgårdsstäder växte upp, förortsbebyggelsen närmast söder om Hornstull i Liljeholmen, Gröndal, Blommensberg, Aspudden och Midsommarkransen fick

en mera utpräglad stadskaraktär och så småningom kommo också småstugornas samhällen, Skarpnäck, Enskedefältet, Svedmyra och Tallkrogen.

Av de skolor som före inkorporeringen funnos i Brännkyrka äro åtta ännu i bruk. Tre av dem äro små skolor, Solberga skola, nära kyrkan med endast en klass. Gubbängens skola ett par kilometer söder om Enskede med fyra klasser och den lantligt röda skolan i Södertörns villastad vid sjön Magelungen också den med fyra klasser."

Larsbodaskolan

Larsbodaskolan stod klar på hösten år 1960. Rektor blev Ragnar Bjurulf. Högstadiesamheten flyttades till Larsboda från Hästhagsskolan, men Larsbodaskolan hade även låg- och mellanstadieklasser.

Låg- och mellanstadieklasserna var delvis placerade i paviljonger på Filipstadsbacken, Boforsgatan och

Forshagagatan. Under senare hälften av 1970-talet fanns det endast högstadieklasser i skolan.

1967 pensionerades Ragnar Bjurulf och han efterträddes av Gunnar Dahlberg och den sista rektorn var Britt Inger Eriksson. Elever från Trångsund i Huddinge kommun, överfördes 1983 till Larsboda. När

Trångsund fick en ny skola 1992 för alla stadier flyttade eleverna från Trångsund tillbaka och det betydde att det blev för dåligt elevunderlag för Larsboda och det var en av anledningarna till att skolan lades ner.

Larsbodaskolan lades ner 1992 och rektorsområdet upphörde. Nu har skolan gjorts om till bostäder.

Magelungsskolan

Magelungsskolan firade sitt 50-årsjubileum 2014. Den blev klar 1964 och hörde först till Västboda rektorsområde men hör från 1975 till Larsboda rektorsområde.

Magelungsskolan är en F-6 skola som tillsammans med Fagersjöskolan bildar ett rektorsområde. Ledningen består av en rektor och två biträdande rektorer (en på varje skola).

Skolan hade vid skolstart 193 elever. Skolans två fritidshem är fördelat enligt F-1 och 2-3 för att tydliggöra samverkan med klasserna. Fritidshem och mellanstadieverksamhet finns i skolbyggnaden, och skolgården utgör en en storslagen utemiljö för lek och naturupplevelser.

Magelungsskolan har generellt sett mycket engagerad och kunnig personal, med den flexibla attityd som arbetet kräver. att samtliga elever ska må bra, vara trygga och utvecklas så långt som möjligt, såväl resultatmässigt som socialt, är ett tydligt gemensamt mål, som arbetsplanen också vittnar om.

Fagersjöskolan

Fagersjöskolan firade 60-årsjubileum 2014 och är en kommunal grundskola som ligger vid sjön Magelungen i Farsta. Skolan har ca 200 elever från förskoleklass t.o.m. årskurs 5. Fritidshemmet har egna lokaler i skolans huvudbyggnad.

Skolans vidsträckta utemiljö omfattar skolgård, parklek, konstgräsplan samt skog, sjö och berg, vilket ger möjlighet till mycket varierade aktiviteter och upplevelser.

På skolan arbetar ett trettiotal peda-

goger och andra nyckelpersoner, med det gemensamma målet att samtliga elever ska må bra, vara trygga och utvecklas så långt det är möjligt, såväl resultatmässigt som socialt.

I kollegiet finns ett stort intresse av att prova nya vägar för att höja elevernas resultat.

"Att skriva sig till läsning" var ett projekt i förra läsårets årskurs 1 som visade sig vara så framgångsrikt och lustfyllt att undervisningsformen nu har permanentats.

Nedlagda: Västboda- och Rödkindaskolorna

Västbodaskolan blev färdig 1963 och var huvudskola i Västboda rektorsområde. Den första rektorn hette Sigvard Nord. Till det rektorsområdet hörde även Rödkindaskolans paviljonger.

Västbodaskolan lades ner under stora protester hösten 2007. Det var ca 6000 namnunderskrifter och ett demonstrationståg där cirka 800 personer deltog.

Men det hjälpte inte, utan beslutet att lägga ner skolan stod fast. Skolan revs och idag är det bostäder på den mark där skolan låg.

Mellan åren 1961 och 2000 fanns ytterligare en skola i Farsta, **Rödkindaskolan**, med tillhörande vaktmästarbostad. Lokalerna var barackliknande och låg på Ölmevägen.

Idag är det bostadshus också på den mark där Rödkindaskolan låg.

Framtidens Farsta – var ska barnen gå i skola?

Inom de närmaste åren kommer det att byggas 8 000 nya lägenheter i Farsta, då beräknas det att omkring 4000 nya elever måste få plats i Farstas skolor. Inga nya skolor finns inplanerade, så var ska barnen gå i skola?

Eftersom det är förtätning av befintliga bostadsområden som gäller när man bygger nya bostäder tycks samma princip gälla för skolbyggnader. Men skolor tar plats och ska hålla för slitage i många år och kunna an-

vändas till något annat om elevunderlaget minskar, så det krävs nya lösningar.

Ett förslag är att minska på skolgårdarnas ytor. Man kan t ex använda skoltaken som rastplatser eller anlägga skolor i anslutning till parker eller idrottsplatser för att på så sätt utnyttja allmänna områden till rastgårdar. Men skolgården ska ju vara en skyddad plats, hur ska detta lösas?

Många skolor i söderort byggs nu

om eller byggs ut, men det kommer också att behövas nya skolor, och det är därför viktigt att alla parter i utbyggnaden av Farsta agerar i tid och inte låter alltför många byråkratiska turer sätta käppar i hjulet.

Farsta ska inte bara locka med stort köpcentrum och natur inpå knutarna, utan också vara en attraktiv plats för de barnfamiljer som flyttar till Farsta. I det ingår att barnen ska kunna gå i skola i den stadsdelen där de bor.

Farsta läroverk / Farsta gymnasium

Hans Strömberg på platsen för "brottet". De upplysta fönstren vid entrén hörde till elevkårsexpeditionen på Farsta Läroverk, sedemera Gymnasium, där han som skolans förste elevrådsordförande även var redaktör för skoltidningen Pyton – som censurerades av rektor...

Det är i år femtioett år sedan Farsta Läroverk öppnades. Skolan har hotats av nedläggning, men det hotet är nu avvärjt. Efter renovering ska skolan istället öppnas på nytt – nu som grundskola.

Hembygdsföreningens älderman **Hans Strömberg** var med från allra första början och ger här sina högst personliga minnen och funderingar kring denna halvsekelgamla skola.

Nu verkar ödet slutligen (?) vara avgjort för Farsta Läroverk, f'lätt, Gymnasium. För ett antal år sedan bestämde "Stadshuset" – politikerna i Stadsdelsnämnden kallar centrala beslutsfattare, politiker och tjänstemän just så – att skolan skulle läggas ner.

Eleverna var för få, andra skolor lockade mer och kanske var förhoppningen att skolbyggnaderna skulle kunna rivas och ge plats för bostäder, så som skett i många fall på andra håll i riket.

Men man ska inte reta farstabor, och man kan inte lita på partipiskan. För samtliga politiska partier i Farsta enades om att protestera. Man hänvisade till att Farsta skulle få, sades det (också i "Stadshuset"), en idrottsprofil. Varför då inte göra om den gamla skolan till ett "Idrottsgymnasium"?

En stor idrottsplats finns i närheten, liksom en ishall och en sim- och idrottshall, där det till och med finns en skjutbana. För att inte tala om den terrängbana som finns på Farstanäset, hockeyrinken i Hökarängen och en speedwaybana. Gubbängsfältet inte att förglömma. I Ågesta finns dessutom två golfbanor med nio och arton hål, plus en ridanläggning liksom en på Farstanäset.

Det verkade ta skruv. När "Stadshuset" för nämnden presenterade tanken på att flytta företagen i Slakthusområdet till Larsboda, möttes det med stort intresse.

Slakthuset i Johanneshov har passerat hundra år och lokalerna är slitna. Dessutom ligger området på mark som är lämpad för bostäder, och slakthus och grosshandlarmarknader har i alla tider och i flertalet länder flyttats allt längre ut från centrum.

Tänk bara på Paris, där "les Halles" revs och marknaden förvisades till utanför centrum. De enda undantag jag kan komma på är Londons "Billingsgate Market", en fiskhall som fortfarande håller stånd, och så, förstås "Feskekörka" i Göteborg.

Visserligen skulle "livsmedelskultret i Larsboda" generera mycket tung trafik, men eftersom transporterna huvudsakligen kommer söderifrån

borde det gå att ordna angöring via Nynäsvägen och Perstorpsvägen.

Transporterna in till stan skulle fortfarande ske med tolvetersbilar precis som nu, och de fullstora 24-metersekipagen skulle inte beröra några bostadsområden.

Livsmedelsföretagen skulle kunna röka fårfiol utan att störa någon och dessutom i nya, hygieniska lokaler.

Efter ett tag dök ännu ett förslag upp från "Stadshuset". Man skulle kunna kombinera livsmedelsgymnasiet med ett musikgymnasium, eller helt enkelt en musikskola. Adolf Fredriks musikklasser bodde trångt och borde delvis flyttas ut.

Fårfiol och flöjt vore ingen dum kombination. Fast så blev det inte (ännu). Var livsmedelsgymnasiet ska ligga är långtifrån klart, men när Slakthusområdet småningom byter skepnad finns det knappast någon plats som är bättre än Farsta, för närheten till och möjligheten att praktisera IRL, som ungdomarna säger; In Real Life, det vill säga i verkliga företag.

En bra restaurang, där kockar, kallskänkor och serveringspersonal utbildas och övar, skulle inte vara helt fel, oavsett om den ligger vid skolan eller i Larsboda.

Så långt nuläget ur en pensionärs och farstabos perspektiv.

Nu backar vi bandet till höstterminen 1963, och till mitt ännu mer personliga perspektiv.

På våren detta nådens år hade jag tagit realexamen vid Stockholms Stads Tekniska Realskola, SSTR, på maskinlinjen. Vid den tiden skulle ALLA pojkar bli ingenjörer, helst byggnadsingenjörer. Och jag hade kommit in vid Tekniska Gymnasiet II, TGII i Kristineberg.

Trycket var hårt och för att bereda plats åt alla som kommit in bildades en "satellitklass" i det splitter nya Farsta Läroverk, som öppnades höstterminen 1963.

På den tiden hade gymnasier inte fria läroböcker. Varje elev fick köpa sina, vilket var en fin affär för de två bokhandlarna i Farsta Centrum, NK och Farsta Bokhandel.

Vårt – mitt – motdrag var att samla på oss beställningar från ett stort antal elever och begära in offerter från de båda företagen. Böckerna köpta en gros blev mycket billigare än annars, till säljarnas förtret.

Lärarna kom huvudsakligen från Sankt Görans gymnasium som just lagts ner, och de var inställda på att föra den tidigare skolans traditioner vidare. Men flertalet elever ville ska-

pa nya traditioner och ibland blev det kontroverser, bland annat med vår gymnastiklärare.

På den tiden hade gymnastiklärare för pojkar på realskolor och gymnasier vanligtvis en militär bakgrund, t ex kaptener i reserven. Vår jympalärare var ryttmästare, det vill säga kavalierist,

Det var tur att han inte hade hästen med sig, för någon gymnastiksal fanns inte. Vi höll till i källaren i ett av husen i Farsta Centrum, där det tills nyligen fanns en färgaffär. Bråket gällde färgen på gymnastikbyxorna. På SSTR var de gröna med röda revärer. På Sankt Göran var de röda med vita revärer. Problemet förblev olöst.

Vår klassföreståndare hette Bert Frankling. Han flyttade med tiden till Fredrika Bremerskolan i Handen. Vi hade honom i bland annat matematik, mitt svagaste ämne.

Jag borde nog ha gått latinlinjen, ny-språklig gren. Men alla pojkar skulle ju bli ingenjörer, vilket jag småningom också blev, något som idag också är preskriberat.

Tyskläraren hette fru Gross. Umgänget med henne var tämligen friktionsfritt, ända till vi fick en skrivning

på tyska och svenska som handlade om råden mot de stora dammarna i Tyskland den 17 maj 1943.

Där var jag på min mammas gata, flygnörd som jag var sedan fem års ålder. Jag kunde allt om den här saken och blev irriterad när hon kallade en damm för Erder. I marginalen till den text jag lämnade in skrev jag att råden riktades mot dammarna Eder, Möhne, Ennepe och Sorpe.

Lite onödigt kanske, men är man en flygnörd så är man ju gärna också en messerschmitt. (Eller heter det kanske besserwisser? Hmm, knivigt det där...)

Därmed bekräftade jag det en fysiklärare i realskolan sagt: En lärare ska vara näst bäst i klassen och en läxa före, för det finns alltid någon elev som kan mer.

Han hette Svante Björkman och kallades Lodbrok, eftersom han hade Stockholms största kran.

Fru Gross och jag blev sams och betyget blev bra. Med de övriga lärarna hade jag ett tämligen gott förhållande.

Så blev det också med rektorn, Elis Lindberg. Efter några samtal enades vi om att elevrådet på gymnasiet skulle få en liten lokal att mötas i och att sköta sin administration. Halva skolan

Från läroverk till grundskola

Skolgården ligger tom och ödslig sedan Farsta Gymnasium upphört och skolverksamheten lagts ned efter ganska exakt ett halvt sekel. Men det blir åter liv i luckan när Adolf Fredrik musikklasser flyttar in. Lokalerna skall renoveras, byggas om och anpassas till yngre elevers behov och det gamla läroverket får därmed ett nytt liv som grundskola.

användes som grundskola, men dessa elever bortsåg vi ifrån. De höll hus i de östra delarna av skolan medan gymnassister ockuperade de västra.

Jag valdes per omgående till ordförande i elevrådet och fortsatte därmed min karriär från realskolan. Vi hade rätt kul i elevrådet. Bland annat startade vi en – stencilerad – tidning, min andra. Den första var på realskolan och hette Korsdraget.

Den fick mig närapå relegerad, på grund av en travesti på Bachs "Bondekantaten", den som börjar: "Nu grönskar det i dalens famn..." Min text inleddes med "Nu blommar det i verkstan's damm, en maskros spirar opp. Vi kommer dit som fromma lamm och klår vår lärare opp..."

Tarmensitas vidare öde är höljt i dunkel.

Läraren hette Blomgren och kallades följaktligen för Blomman.

Jag gjorde naturligtvis bort mig också i Farsta. I elevtidningen Pyton skrev jag en text under rubriken "sabba". Innehållet har jag glömt. Femtioett år har gått och som journalist har jag skrivit tusentals texter sen dess.

Men rektor beordrade redaktionen att klippa bort texten ur alla exemplar. Det gjorde vi, tyvärr också ur mitt eget ex som jag ännu har kvar.

Varifrån namnet Pyton kom vet jag inte nu. Förmodligen kom det från Svante Thorsell, som gick i en parallellklass. Tillsammans kom vi på att vi måste ha ett redaktionsdjur. Vi köpte en klippyton, en meter lång till priset av en krona per centimeter.

Hon döptes till Tarmensita, bodde hos familjen Thorsell och matades med vita möss, som hon kramade ihjäl och svalde. En gång rymde en mus varvid Tarmensita släpptes loss. Hon fann rätt snart sitt byte och gick i "paltkoma" under diskbänken.

När vårterminen närmade sig sitt slut lottade vi ut Tarmensita vid en skoldans. Killen som vann stoppade henne i innerfickan och gick hem. Ormens vidare öde är sedan dess obekant.

Skoldanser, ja. Under femtio- och sextiotalen var skoldanser vanliga. De bästa var i Norra Latin, Kungsholmens Läroverk och Östra real. Bäst var Norra Latin, där man i gymnastiksalens dunkel kunde krama jumpersklädda lolitor till varierande dansmusik och i trapphallen kunde svänga loss till Dixieland.

Svante Thorsell gillade Beatles och hade hög krage. Jag gillade Dixie och hade vanlig krage. Det blev både Beatles och Dixie. Fast Beatles vann till slut, även om jag fortfarande gillar dixie – och Beatles och Mozart och Bach.

Vad mer hände 1963? Eftersom jag bodde så nära skolan kom jag ofta för sent. Om jag fått på mig skorna vid första ringningen hann jag. Annars var det kört.

Så kom katastrofen: mordet på John F Kennedy. Jag såg det på TV på kvällen och dagen efter var stämningen i skolan betryckt.

Vi hämtade oss dock och på julglädjen var det inget fel, fast lite förvånade blev vi när det åskade – i snöfall – sista dagen på terminen.

Old men forget. Det ska ni vara tacksamma för. Annars hade den här texten blivit oliiiiidligt lång...

Farsta har det mesta

Text: Nils-Ivar Lindström (2009)

Melodi: Stockholm i mitt hjärta (Lars Berghagen)

*Farsta i gryningen vaknar,
T-bana, pendel och buss
tar resenärer i klasar
till Huddinge, Älvsjö och Sluss.
Men i den ljusnande dagen
i radhus, i villornas hägn,
i hyreshus timmen är slagen
Att vakna och bädda sin säng.*

*Farsta har det mesta,
Farsta förtjänar en sång.
Dina natursköna nejder
skänker behag var säsong.
Forntida inbördes fejder
gjort din historia lång,
Bellman ju gästade dej där
vi nu njuter frid gång på gång.*

*Farsta, du skändas och plågas,
sargas av grävskopans klo.
Urberget sprängs, träden sågas
där människor bygga och bo.
Men gäddynglen i Magelungen
och Drevvikens spegel så klar,
sipporna, klöver och ljungen
för evigt hos dej stannar kvar.*

*Farsta har det mesta,
Farsta vi hyllar var dag.
Ekshärad, Bofors och Molkom,
– gator med värmländskt behag.
Runstenar ristades fordom
där stavar av helt annat slag
nu stakar förbi deras lärdom
följande friskvårdens lag.*

*Farsta sin mångfald bejakar
genom decenniernas gång.
Det rivs och det byggs så det knakar,
– träkäkar, plåtskjul, betong.
Man rustar för kommande tider,
för barnens och barnbarnens väl.
Politiker käbblar och strider
– må Farsta bevara sin själ!*

*Farsta har det mesta,
Farsta du måste bestå!
Låt dina vatten och dungar
omgärda park och berså.
Harpaltar och bofinksungar,
regnstänk och vårhimmel blå.
Snöfall och blixtrar som ljungar
– allt är ju Farsta ändå!*

Nils-Ivars hyllning till Farsta

Vilken glad överraskning det blev när Farsta Hembygdsnytt fick mottaga en ny Farstasång via mejl!

Sången är skriven av farstabon Nils-Ivar Lindström, bosatt i Farsta sedan 1957. Numera är hemadressen Boforsgatan efter nästan 50 år på Filipstadsbacken.

"Farsta har det mesta" heter den, melodin är Lars Berghagens "Stockholm i mitt hjärta". Farstasången fångar både det urbana livet i vår förort men också den vackra natur vi har i vår närhet, med en melodisk text och fina rim.

Efter att jag läst texten förstod jag att här är en man som kan formulera sig. Vi stämmer träff och träffas på biblioteket i Farsta centrum.

Ja, mycket riktigt är orden viktiga för Nils-Ivar som nu är pensionär efter ett långt yrkesliv som grafiker. De sista 17 åren före pensioneringen arbetade han på Svenska Dagbladet.

Där var han också med i kören "Pressröster" som har turnerat flitigt inte bara på våra breddgrader.

Nils-Ivar har många strängar på sin lyra. Farsta PRO:s hemsida och flera tidningsorgan får ta del av hans nyfikenhet och kunskaper, han släktforskar och hinner med ett par besök på Friskis och Svetts i veckan.

Det förvånar mig inte att hans litterära förebild är August Strindberg, vetgirigheten och omvårdnaden om orden finns hos dem båda. Att läsa och skriva poesi ser han också som utvecklande.

Ja, listan för intressen kan göras lång, född i Boden med närhet till natur så har höstars årliga fjällvandring alltid var något att se fram emot.

Musiken har också varit viktig, ända sedan ungdomens jazzmusik. Idolen var Louis Armstrong, så trumpet blev det första instrumentet sedan har han spelat gitarr och fiol, numera blir det mest munspel.

När det är något celeberrätt jazzbesök på "Ladan" vid Farsta Gård så finns Nils-Ivar Lindström där, han hinner med det – också.

Annika Sherwin

Skolserien fortsätter

Vidstående gamla tidningsklipp är hämtat ur Södra Enskede/Farsta-Posten från april 1958. Rivningen av Södertörns folkskola var redan beslutad för att bereda plats för det nya Farsta centrum.

I denna artikel får överlärare Olof Nordström vid Hästhagens skoldistrikt "berätta initierat" om de kommande planerna för Farstas nya skolsystem.

Hembygdsnytt kommer i framtida nummer att berätta mera om utvecklingen i vår stadsdel och återge skolminnen från dem som fordom var med.

Skolproblem i växande Farsta

Trångt och provisoriskt, men glad och optimistisk stämning kan noteras från skollfronten i snabbt växande Farsta. Den som initierat berättar om hur det är och hur det kommer att bli, är överläraren i Hästhagens skoldistrikt, dit nya Farsta hör, Olof Nordström, som av allt att döma har häcken full med planeringar och önskemål av alla slag. Det är tjugigt och spännande, säger överlärare Nordström, att få vara med från första början och bygga upp skolorna i en helt ny stadsdel med allt vad det innebär av problem, svårigheter och glädjemen. En skolidyll som i sommar skattar åt förgångelsen, är Södertörns gamla skola, där f. n. fem klasser läser. Här i den gamla sko-

Skolidyll, som försvinner.

Nils-Ivar Lindström hör till de verkliga pionjerna och har bott i Farsta sedan 1957.

Ordföranden har ordet

Fokus på Farsta!

Ute är det nu en mörkare tid, men för hembygdsföreningen tycker jag att vi har haft många ljusa stunder på sistone.

Julmarknaden på Farsta Gård blev lyckad, se separat artikel på sista sidan i detta nummer. Vi har också haft ett möte med bland annat Farsta bibliotek och representant från Stockholms stadsmuseum.

Under våren kommer vi att starta olika aktiviteter tillsammans. Med biblioteket planerar vi att göra en bildutställning. Någon bildvisningskväll ska vi också försöka planera in. Det finns lite olika förslag som vi ska arbeta vidare med.

Stockholms stadsmuseum har stängt för reparation, och under den tiden har de beslutat att använda viss personal till att kartlägga en del olika gamla förorter lite mer, bland annat Farsta. Till detta arbete har de sökt samarbete med bl a Farsta Hembygdsförening, vilket vi naturligtvis tycker är både spännande, stimulerande och roligt. Detta projektarbete startar under våren.

Växtplats Farsta är också ett projekt som vi ska vara med i. Vi ska både informera oss själva och bjuda på våra kunskaper i det projektet. Denna verksamhet kommer jag att informera om när jag fått lite mer information om hur det hela ska organiseras och arbetas fram.

Jag ville bara nämna det så ni ser att vi är lite aktiva även inom det området. Det var för övrigt inom ramen för det projektet som vi fick möjlighet att träffa ansvariga vid Farsta Bibliotek och Stockholms stadsmuseum.

Arbetet fortgår med vårt arkiv och studiecirkeln träffas som vanligt på torsdagar. Nu ska vi ta lite julleddigt och njuta av helgerna.

Väl mött i detta nummer om våra skolor i Farsta, ett tema som vi kommer att arbeta vidare med även på andra orter inom vårt verksamhetsområde. Skriv gärna till oss och berätta mer om skolor och skolhistoria som ni känner till och minns!

Med detta vill jag önska
er alla en riktigt
GOD JUL och
ETT GOTT
NYTT ÅR!

Farsta Hembygdsförenings styrelse 2014

Elisabeth
Gustavsson
ordförande

Stig
Färndahl
vice ordförande

Birgitta
Wiklund
kassör

Hans
Ahlgren
ledamot

Jonas
Jansson
suppleant

Conny
Sandin
suppleant